

Kleine kinderen
Grote
Kansen

Kleine kinderen
Grote
Kansen

Studiedag Kleine Kinderen Grote Kansen

12 december 2023

Toelichting taalbeleidsplannen basisonderwijs

An Van de Ven – raadgever onderwijs kabinet minister Weyts

“Nederlands is de sleutel. Het is de sleutel die alle kinderen en jongeren nodig hebben om toegang te krijgen tot schoolse kennis en tot onze samenleving” (minister Weyts)

Alarmbellen gaan af!

- PIRLS (10-jarigen)
- peilingen
- PISA (15-jarigen)

Hoofdlijnen

- Dalende resultaten
- Aandeel leerlingen dat het basisniveau niet haalt, stijgt
- Groot aandeel/groeiend aandeel anderstaligen
- Impact van SES maar ook van thuistaal niet-NL

Inzetten op Nederlands

Beleidsinitiatieven basisonderwijs in een notendop

- Regeerakkoord en beleidsnota
- Inspiratiebron: Ierland - taaloffensief
- Pijlers 'Schooljaar van het Nederlands' (BaO+SO+HO)
  1. Kwaliteitsvol Nederlands voor alle leerlingen
    1. Een uitgebreid en sterk onderwijs in het Nederlands voor alle leerlingen
    2. Een uitgebreid aanbod voor leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen
    3. Iedereen erkent het belang van Nederlands
    4. Opvolging en monitoring
  2. Kwaliteitsvol Nederlands voor onze leraren
    1. Taalcompetente startende leraren
    2. Elke leraar een taalcompetente leraar

Leerlingen

Sterk onderwijs in het Nederlands voor ALLE leerlingen

- **Minimumdoelen kleuteronderwijs**
  - Te bereiken doelen woordenschat en luistervaardigheid op populatieniveau + ontwikkelingsdoelen
  - Timing: ontwikkelwerk lopende – invoering september 2025 alle leerjaren – gedoogperiode 3j
- **Minimumdoelen lager onderwijs**
  - Minstens 50% van onderwijstijd voor Nederlands en wiskunde (ook in andere leergebieden)
  - Timing: ontwikkelwerk lopende – invoering september 2025 alle leerjaren – gedoogperiode 3j
- **KOALA-screening**
  - Digitaal
  - Adaptief maken – wordt onderzocht
  - Taalintegratietrajecten (12 mio euro) + praktijkgids
<https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/taaltrajecten/praktijkgids/>
+ project Elodie (Effectief leesonderwijs = professionalisering)

Leerlingen

Sterk onderwijs in het Nederlands voor ALLE leerlingen

- Excelleren
    - Acties zoals wedstrijden, Groot dictee 6^e leerjaar
    - Projecten debatteren (debateville)

2^e Oproep Excellentiefonds januari 2024
  - Kwaliteitsalliantie – kritische blik op leermiddelen
    - Netwerk van onderwijsverstrekkers, experts, uitgeverijen + lijst kwaliteitsindicatoren

<https://www.vlaanderen.be/publicaties/naar-een-kwaliteitsalliantie>

  - Interessante studie: Kwaliteitskader leermiddelen + praktijkgids
- <https://thomasmore.be/nl/kwaliteitskader-leermiddelen>

Leerlingen

Sterk onderwijs in het Nederlands voor ALLE leerlingen

- Leesoffensief
  - Strategisch:
    - Taalunie en Taalraad
    - Adviesnota Leesoffensief (2021)
    - Advies Commissie Beter Onderwijs
  - Onderzoek: Les in Lezen + inspiratiegids
<https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/les-in-lezen/inspiratiegids/>
  - Coördinatie:
    - Overleg onderwijs – cultuur – welzijn
    - Stuurgroep onderwijs met experts, onderwijsverstrekkers, het Vlaams Talenplatform, Taalraad

Leerlingen

Sterk onderwijs in het Nederlands voor ALLE leerlingen

- Leesoffensief
  - Operationeel
    - Voorlopers van het leesoffensief zoals projecten Lezen op school, taalstimulering buitenschoolse activiteiten
    - VRT (Edubox Lezen, klankenprogramma Sokpop, de voorleesclub, podcasts booktokkers voor jongeren)
    - Iedereen Leest en Literatuur Vlaanderen (interactief voorlezen 3de kleuterklas/1st leerjaar en lees- en schrijfprojecten voor leerlingen bso/tso)
    - Wablieft (didactisch materiaal en nieuwe boeken met rijke teksten afgestemd op de doelgroep OKAN/OAN)
    - Taalunie (een databank met rijke teksten)
    - Het hoger onderwijs (ontwikkeling van leesscans die scholen helpen om hun leesbeleid in kaart te brengen en dit bij te sturen)
    - Vlaanderenleestdag
    - KANTL (Leesfonds)
    - Elodie
    - Luisterpunt.be
    - ...

Leerlingen

Aanbod voor leerlingen met onvoldoende bagage Nederlands

- Extra impuls
  - Kleuters: taalintegratietrajecten na KOALA (12 mio euro)
  - Lager onderwijs:
    - extra werkingsmiddelen 250 euro/leerling vanaf 2024 indien voorbij 3 schooljaren > 50% leerlingen met andere thuistaal
    - Middelen vrij inzetbaar voor taal binnen en buiten school (taalklas, expertise inkopen,..)
- OAN
  - Didactisch materiaal rijke teksten Vocvo-Wablieft
- Zomerscholen
  - Inspiratiegids voor taalstimulerende activiteiten Nederlands in de schoolvakanties en de buitenschoolse opvang voor kinderen en jongeren

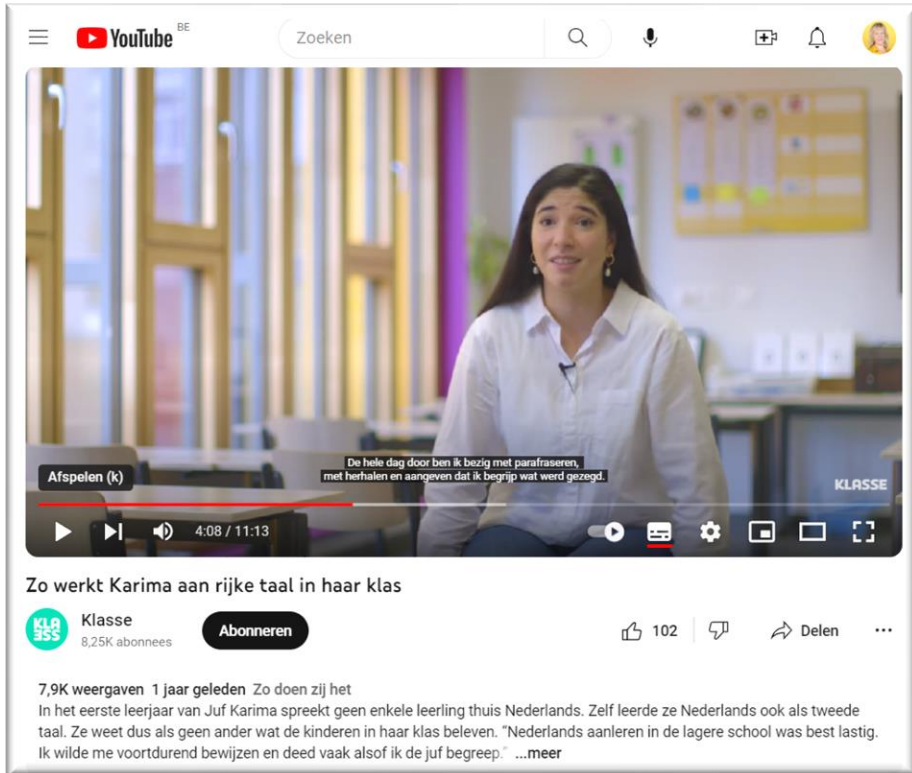
Leerlingen

Erkenning voor het belang van het Nederlands

- Nederlands is de instructietaal (wettelijk kader), de taal binnen de schoolmuren en bij extramuros-activiteiten
  - Overleg met onderwijsverstrekkers opstarten – charter
- Stimuleren van Nederlands na school
- Vlaanderenleest-dag 2^e editie op 23 april (wereldboekendag)

Getuigenissen belang Nederlands

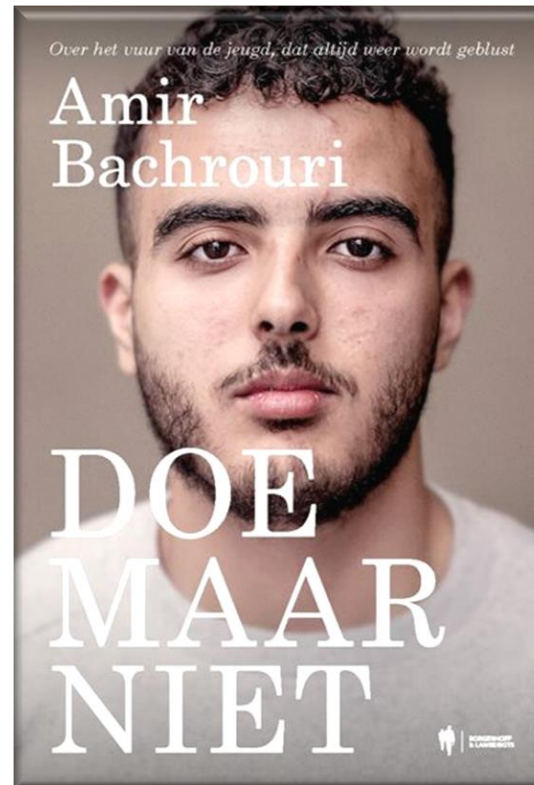

De hele dag door ben ik bezig met parafaseren, met herhalen en aangeven dat ik begrip wat werd gezegd.

Zo werkt Karima aan rijke taal in haar klas

Klasse
8,25K abonnees

7,9K weergaven 1 jaar geleden Zo doen zij het In het eerste leerjaar van Juf Karima spreekt geen enkele leerling thuis Nederlands. Zelf leerde ze Nederlands ook als tweede taal. Ze weet dus als geen ander wat de kinderen in haar klas beleven. "Nederlands aanleren in de lagere school was best lastig. Ik wilde me voortdurend bewijzen en deed vaak alsof ik de juf begreep." ...meer

Over het vuur van de jeugd, dat altijd weer wordt geblust

Amir Bachrouri

DOE MAAR NIET

Het is in het onderwijs, door taal en kennis, in ons rijk en uniek verenigingsleven en op de arbeidsmarkt dat jongeren de sociale ladder beklimmen.

Fatma Taspinar vond toekomst in taal

“DEZELFDE TAAL SPREKEN ZORGT VOOR VERBONDENHEID”

Vanuit een sociale woning met Turks als thuistaal ontloopte **Fatma Taspinar** (40) zich tot VRT-nieuwsanker en ambassadeur van het Nederlands. Geen evident parcours. De bib van Lier, leergierige ouders en een liefde voor boeken effenden het pad. “Ik heb gevoeld hoe taal kan verbinden.”

tekst Daan Paredis / foto VRT

is toekomst

Een goede taalbeheersing creëert kansen en bevordert samenhang. Heb jij dat ooit ervaren? “In het lager onderwijs vroeg een leerkracht aan een vriendin, ook een Turkse, en mij om onze school te vertegenwoordigen op een voordrachtwedstrijd. We wonnen die wedstrijd, en de twee jaren nadien ook. Ik herinner me dat dat in die tijd heel speciaal was. Je voelde dat. Het debat rond migratie en hoe omgaan met gastarbeiders woedde volop, en

verbonden met een gemeenschap, met een samenleving. Mijn ouders zijn supersociaal aangelegd en spreken wel Nederlands, maar niet voldoende goed om daar zelfzeker over te zijn. Ze kennen enkel de woorden die ze functioneel nodig hebben en communiceren alleen het hoogstnodigzakelijke. Daardoor missen ze veel nuances en dat zorgt voor een barrière om met mensen om te gaan. Ik merk dat ze moeilijker contacten leggen dan wanneer ze hun moedertaal kunnen spreken. En dat ze daar last van ondervinden.”

“MIJN OUDERS VONDEN NEDERLANDS LEREN HEEL BELANGRIJK. DAT BLIJKT NU WEL, ALLE ZES KINDEREN HEBBEN EEN GOED TAALGEVOEL.”

“Mijn ouders vonden Nederlands leren heel belangrijk.”

Klasse: Zo werkt juf Karima aan rijke taal in haar klas

https://www.youtube.com/watch?v=uQJsuW_ftkE8

Leerlingen

Opvolging en monitoring

- Vlaamse toetsen
  - BaO: 4^e en 6^e leerjaar
- Perceptieonderzoek leraren 1^e leerjaar voor en na Koala
- Actualisatie toolkit taalscreening basis (en SO)
- Haalbaarheidsstudie
leerlingvolgsysteem/instrumentarium taal
- Focus door onderwijsinspectie op taalbeleid

Leraren

Taalcompetente startende leraren

- Starttoets Nederlands educatieve bacheloropleiding + remediëringspakket
- Versterking vakdidactiek o.a. Nederlands
  - Onderdeel van engagementsverklaring met HO
- **Leerpunt**
  - Wetenschappelijk onderbouwde informatie over wat werkt in de klas

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/leerpunt>

<https://leerpunt.be/>

Leraren

Elke leraar een taalcompetente leraar

- Leerpunt
- Professionalisering
  - Nascholing
  - Interessante studie + praktijkgids Les in lezen:
<https://www.uantwerpen.be/nl/projecten/les-in-lezen/inspiratiegids/>
- Visietekst Taalraad (Taalunie)
- Vlaams Talenplatform – referentiekader Nederlands voor niet-taal-leraren

dagvers

Modern rederijker Stijn De Paepe
becommentarieert dagelijks
het nieuws in versvorm

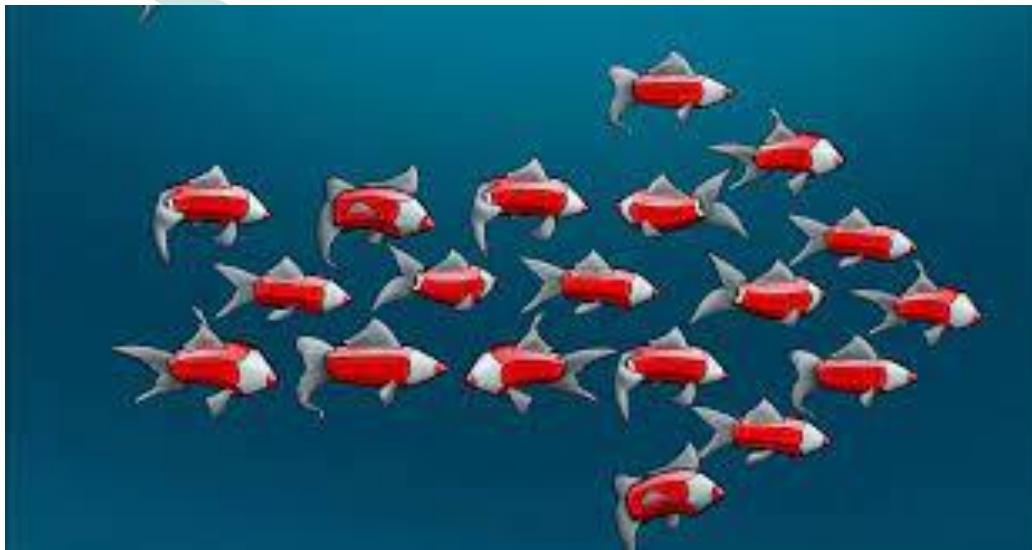
Bericht aan de leerkracht

Zorg dat ze je betrappen
op 't lezen van een boek.
Leg stiekem tussen mappen
een ouwe pocket zoek.

Sta openlijk te lezen,
vooraf en tussendoor,
in boeken, onvolprezen,
en lees er vief uit voor.

Betrek een tekst die zindert
bij zowat elke les.
Besmet hen onverminderd.
Wees leesgids. Boek succes.

Samen, met de neuzen in zelfde richting

Bedankt!
An.vandeven@vlaanderen.be